

К. Дубич

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ СОЦІАЛЬНОГО КОНТРАКТУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Виявлено відсутність на міжнародному рівні, зокрема в міжнародних правових документах, законодавстві Євросоюзу і його країн-членів, загальноприйнятого визначення понять “соціальні послуги”, “соціальне контракування”, а також уніфікованого підходу до застосування механізму укладання соціального контракту на надання соціальних послуг. Виокремлено та розкрито принципи застосування в ЄС механізму соціального контракування, зокрема децентралізації та субсидіарності. На прикладі окремих країн ЄС (Угорщини, Польщі, Румунії та Болгарії) проаналізовано практику запровадження цього механізму, визначено його переваги (підвищення адресності, якості, доступності соціальних послуг; підвищення ефективності та раціональності використання соціальних витрат, підвищення рівня відкритості, прозорості та відповідальності тощо) та ризики (рівень виконання договорів, фінансові, політичні).

Ключові слова: соціальне контракування, механізми, соціальні послуги, соціальні реформи, європейський досвід.

На сучасному етапі суспільного розвитку вищі посадові особи, науковці та практики соціальної сфери України схилиються до думки, що держава неспроможна забезпечити гідний рівень соціальної підтримки громадян, які її потребують. Як відомо, однією з форм соціальної підтримки в Україні є соціальні послуги, що надаються здебільшого органами державної влади та місцевого самоврядування. На сьогодні стає все більше очевидним, що якість та ефективність надання таких послуг є критично низькими. Наближення соціальних послуг до одержувача є нагальною необхідністю, яку доречно в своєму виступі актуалізує Президент України В. Янукович: “ми повинні зробити так, щоб людина не бігала за допомогою (соціальні послуги – К. Д.). Представники соціального забезпечення мають приходити з послугою до людини у складних життєвих обставинах”. Основою для надання більш якісних соціальних послуг має стати перехід від застарілої моделі соціального забезпечення, що базується на утриманні закладів, до інноваційної моделі закупівель послуг [1]. Президент вважає, що в цій сфері потрібні нові філософія та принципи, а саме – запровадження договірних відносин із надавачами соціальних послуг, які передбачатимуть певну самостійність закладів як стимул до підвищення рівня ефективності та відповідальності за якість таких послуг.

Визначені Главою держави завдання відповідають вимогам часу і є відповіддю на низку викликів, що виникають у цій сфері, зокрема жорсткі бюджетно-фінансові обмеження, намагання підвищити соціальні гарантії, стандарти і рівень життя громадян, економічна криза тощо. За таких умов, як засвідчує передова світова практика, органи державної влади мають зосереджувати свою увагу здебільшого на своїй ключовій функції – розробленні соціальної політики, а не на безпосередньому наданні соціальних послуг. Іншими словами, визначені соціальні функції, зокрема з надання соціальних послуг, держава повинна передати недержавним організаціям (приватним, громадським,

благодійним), що дасть змогу: підвищити ефективність і, водночас, зменшити вартість таких послуг; підвищити раціональність і рівень підзвітності за використання виділених бюджетних коштів та інших ресурсів; розвивати партнерські міжсекторальні відносини з питань їх надання.

Дослідження цієї статті базується на положеннях і висновках С. Бандура, К. Батигіної, Н. Болотіної, Н. Борецької, Н. Власенка, О. Власюка, І. Гнибіденка, С. Горбунової-Рубан, В. Гошовської, А. Гриненко, А. Колота, І. Курило, О. Макарової, М. Мокляк, О. Новікової, О. Пішуліної, О. Савченко, Ю. Саєнка, Т. Семигіної, Б. Сташківа, Н. Ярош, І. Ярошенко та інших вітчизняних учених і дослідників, які в своїх наукових працях і публікаціях ґрунтовно вивчали аспекти соціальних послуг через призму різних галузей науки.

Осмисленню широкого спектру соціальних проблем, питань соціальної політики та надання соціальних послуг сприяли роботи вітчизняних науковців В. Гошовської, М. Кравченко, Е. Лібанової, О. Палій, В. Скуратівського, П. Ситніка, В. Трощинського та інших. Корисними в ході написання цієї статті виявилися також матеріали, опубліковані Проектом ТАСІС “Посилення регіональних соціальних служб”, у яких висвітлюються вітчизняний і зарубіжний досвід соціальних послуг.

Водночас такий аспект системи соціальних послуг, як досвід застосування механізму соціального контракування, який напрацьовано в країнах Євросоюзу, аналізується в роботах наведених вище авторів поверхнево, розглядається в контексті з іншими питаннями.

Мета статті – висвітлення на прикладі окремих країн Євросоюзу (Угорщині, Польщі, Румунії та Болгарії) досвіду запровадження соціального контракування як ефективного механізму надання соціальних послуг.

Під категорією “соціальне контракування”, яка є широковживаною у соціально розвинутих країнах світу, розуміють механізм впровадження державних соціальних програм, міжсекторальне співробітництво щодо надання соціальних послуг, вирішення соціальних проблем. Вирішення цих питань оплачується, як правило, за рахунок бюджетних коштів, які надаються недержавним організаціям за результатами проведеного державою (або за її дорученням) відкритого конкурсного відбору (тендеру) з подальшим укладанням договорів (контрактів). Обов’язковою умовою соціального контракування є делегування державою вказаним організаціям ресурсів, повноважень в обсягах, достатніх для реалізації доручених соціальних програм, а також взяття ними на себе зобов’язань щодо відповідальності за ефективність і якість їх виконання [2].

Іншими словами, соціальне контракування - договірні відносини між державою (замовник) і суб’єктом, що реалізує соціальні програми (виконавець) щодо виконання дорученого замовником завдання, зокрема надання соціальних послуг за рахунок фінансування (повного або часткового) з державного чи місцевого бюджетів.

У вітчизняній практиці аналогом поняття соціального контракування є термін “соціальне замовлення”, яке, відповідно до ст. 1 Закону України “Про соціальні послуги” [3] є засобом регулювання діяльності в сфері надання соціальних послуг шляхом залучення на договірній основі суб’єктів господарювання для задоволення потреб у соціальних послугах, визначених місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Розкриваючи питання зарубіжної практики в сфері надання соціальних послуг, потрібно відразу звернути увагу на те, що в жодному з міжнародних правових документів

законодавства Євросоюзу та в окремих країн світу немає визначення концепції “соціальні послуги” (англ. – social services). Дефініція соціальних послуг у національних законодавчих правових актах більшості держав ЄС подається в загальному, як перелік різноманітних видів діяльності соціального спрямування. На міжнародному рівні не існує також і загальновизнаного підходу до визначення поняття “соціальне контрагування” (англ. – social contracting), яке залишається наразі неузгодженим і невідповідним для специфіки і реалій країн зони Євросоюзу.

У застосуванні цього механізму серед країн ЄС можна виявити як подібності, так і відмінності. Держави Співтовариства наділені повноваженнями врегулювати це питання самостійно на законодавчому рівні з урахуванням національної специфіки та діючої в межах ЄС практики. Спільними принципами, за якими побудовано та функціонують моделі соціального контрагування у країнах ЄС є децентралізація та субсидіарність. Відповідно до вказаних принципів, соціальні послуги мають бути децентралізованими, автономно керованими, надаватися на найвищому для їх отримувача рівні, а втручання держави в процес надання таких послуг – мінімальним.

Успішне впровадження соціального контрагування значною мірою пов’язане з процесом децентралізації соціальних послуг. Світовий банк визначає децентралізацію як “передачу повноважень і відповідальності щодо виконання державних функцій від центральних до нижчих рівнів органів державної влади, місцевого самоуправління, напівдержавних (квазінезалежних) організацій та приватного сектору”. Іншими словами, децентралізація – це процес передачі частини функцій і повноважень держави від вищих рівнів її управління (центрального органів виконавчої влади) до нижчих (місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування). Децентралізація – досить складне і багатогранне поняття, яке має різні характеристики та політичні наслідки в окремо взятій країні. Розрізняють такі її типи: політична, адміністративна, фінансова та ринкова [4].

Аналіз реформ, проведених у країнах Центрально-Східної Європи, зокрема в Угорщині, Польщі, Румунії, Болгарії, в передвступний до Євросоюзу період, свідчить, що децентралізація соціальних послуг здійснювалася в контексті модернізації системи державного управління, соціальної сфери та забезпечення сталого економічного розвитку. Впровадження цього механізму було зумовлено дефіцитом бюджету, фінансовою кризою, від яких потерпали вказані країни, а також взяті державою на себе зобов’язання щодо виконання вступних до ЄС вимог, досягнення відповідних норм і стандартів у соціальній сфері [5].

Постулатом децентралізації соціальних послуг у вказаних країнах стало ствердження, що здійснюване державою управління системою соціальних послуг є надмірно централізованим та неефективним. У зазначених країнах у ході децентралізації соціальних послуг держава делегувала місцевим органам влади, НДО повноваження, ресурси та відповідальність щодо надання багатьох таких послуг. Внаслідок застосування соціального контрагування роль держави і місцевих органів влади в наданні соціальних послуг суттєво змінилася: вони поступово відійшли від прямого надання послуг, а стали визначати та виставляти соціальні послуг на тендер, укладати відповідні контракти, зберігаючи за собою право здійснення моніторингу за виконанням укладеного контракту, якість послуг і використання наданих коштів. Завданням посадових осіб місцевої влади та органів самоврядування у процесі соціального контрагування стало: визначення видів соціальних послуг; організація проведення конкурсу на їх закупівлю; сприяння

розвитку ринку цих послуг. Як наслідок, держава та місцеві органи влади отримали змогу зосередити свої зусилля на встановленні пріоритетів, формуванні соціальної політики та прийнятті важливих рішень у сфері соціальних послуг як своєї основної функції.

У досліджуваних країнах неприбуткові організації складають більшу частину загальної кількості суб'єктів, що надають соціальні послуги. Залучення неприбуткових організацій до надання соціальних послуг дало змогу отримати таку важливу перевагу, як привнесення ними доданої вартості (added value), тобто додаткові вигоди для даних послуг (краща ціна, якість послуг тощо) [6].

Експерти ООН Програми розвитку в своїй колективній роботі аналізують механізми реформування в СНД систем соціального захисту, а саме соціального контракування. Отримані ними в ході проведеного дослідження результати свідчать, що недержавні організації як суб'єкти надання соціальних послуг мають низку переваг, найбільш важливими з яких є те, що НДО [7]:

- контактують безпосередньо з отримувачами таких послуг, а відтак краще знають їх проблеми та шляхи вирішення;
- володіють значним потенціалом для нововведень;
- є гнучкішими в своїй діяльності порівняно з державними суб'єктами надання соціальних послуг, швидше та більш адекватно реагують на задоволення потреб отримувачів таких послуг.

Як вже зазначалося вище, НДО можуть із благодійних фондів також привносити в соціальну сферу додаткові ресурси та в такий спосіб, доповнювати фінансування державних соціальних видатків. НДО набагато краще порівняно з органами державної влади поінформовані і обізнані щодо проблем в сфері надання соціальних послуг, наполегливіше домагаються їх розгляду та вирішення на відповідному політичному рівні. Приймаючи все це до уваги, НДО потрібно розглядати партнерами місцевих органів влади та залучати до процесу укладання соціальних контрактів: починаючи від визначення соціальних послуг, що можуть надаватися НДО, правового врегулювання їх надання аж до здійснення контролю і оцінювання.

Хоча в досліджуваних європейських країнах мали місце випадки низького рівня підготовленості НДО до надання соціальних послуг, утім зазначена вада сповна компенсувалася такою їхньою перевагою, як гнучкість у роботі – вони працюють у певній місцевості, постійно та безпосередньо перебувають у контакті з отримувачами таких послуг, належно знають проблеми, незаангажовані номенклатурою, інструкціями та положеннями, можуть залучати додаткові кошти і створювати фонди.

Необхідною умовою процесу децентралізації соціальних послуг у зазначених вище європейських країнах було виділення достатніх для фінансування надання соціальних послуг обсягів коштів, а також владних повноважень, необхідних для ухвалення відповідних рішень про доходи і видатки на місцевому рівні. Аналіз також свідчить, що у випадках, коли відповідний центральний орган виконавчої влади делегує на місцевий рівень управління, відповідальність за надання соціальних послуг без створення сприятливих умов для фінансування таких послуг, існує досить мала ймовірність того, що послуги будуть надаватися в необхідних обсягах та відповідної якості.

В окремих випадках соціальні послуги не можливо було надавати взагалі, попри те, що місцеві органи влади на законодавчому рівні зобов'язані забезпечувати надання таких послуг. З іншого боку, зрозуміло, що держава неспроможна взяти на себе

зобов'язання щодо фінансування надання на місцях всіх таких послуг, а відтак необхідно чітко визначити джерела їх фінансування на місцевому рівні (наприклад, через податки на майно, місцеві податки, збори з користувачів, муніципальних запозичень) [8].

У правовому врегулюванні механізму соціального контракування в досліджуваних країнах виявлено два підходи [9]:

– встановлений законодавчим правовим актом порядок, який регламентує тендерну процедуру, на базі якої укладається контракт із суб'єктом, що виграв тендер за право надання соціальних послуг (Болгарія, Польща, Румунія);

– відсутність окремого закону, який регламентує процедуру соціального контракування, надання можливостей відомчому центральному органу виконавчої функції, органам місцевої влади та місцевого самоврядування самостійно запроваджувати власні механізми делегування приватним провайдерам соціальних послуг (Угорщина).

Неодмінним “супутником” впровадження механізму соціального контракування є також і позитивні зміни в ментальності отримувачів соціальних послуг, зокрема в їхньому мисленні. Конкуренції не існувало в умовах монополії державних організацій на надання соціальних послуг, а в їх отримувачів не було мотивації вимагати кращу якість такої послуги. Соціальне контракування створило для отримувачів соціальних послуг можливість вибирати суб'єкта надання послуги шляхом її замовлення у державного закладу або в недержавної організації. Їхня психологія суттєво змінилася – вони стали більш вимогливими до якості такої послуги, більш схильними до оскарження послуг низької якості. Вони усвідомлюють, що їхні вмотивовані скарги призводять до певних змін у якості отримуваних послуг, а у випадку невиконання провайдером взятих на себе зобов'язань до нього можуть бути застосовані більш жорсткі санкції – аж до його заміни та позбавлення права їх надавати [10].

Створення рівних умов для суб'єктів надання соціальних послуг різних форм власності (державної, комунальної, приватної) дало змогу забезпечити в досліджуваних країнах прозорість і справедливість розподілу бюджетних коштів між провайдерами, а отримувачам послуг, врахувавши конкурентні переваги, зробити об'єктивний вибір та отримувати якісні послуги. Контрактний механізм соціальних послуг передбачав також встановлення та дотримання жорстких правил звітування за використання виділених коштів.

Дотримання принципу субсидіарності в соціальному контракуванні, про який згадувалося вище, означає, що держава делегує недержавним організаціям право з надання більшості соціальних послуг. Роль держави і місцевих органів влади радикально змінюються: від “провайдера” (безпосереднього надавача соціальних послуг) до “арбітра” (зі збереженням за собою права здійснення моніторингу за виконанням завдань контракту, якістю послуг і використанням виділених ресурсів).

Аналіз досвіду впровадження соціального контракту в досліджуваних країнах, що приєдналися до ЄС (Угорщина, Польща, Румунія, Болгарія), дає підстави стверджувати, що застосування цього механізму відіграло також важливу роль у розбудові демократичного суспільства, побудованого на партнерстві в трикутнику “держава – бізнес – громада”. Успіх у впровадженні соціального контракування дав змогу державі відмовитися від таких успадкованих негативних “рудиментів минушини”, як монополія на ринку соціальних послуг, централізація та інституціоналізація управління ними.

Незважаючи на те, що є низка переваг, які можна отримати від соціального контракування, в ході його впровадження можуть виникати багато ризиків і пасток. Зокрема пов'язаних із процесом продаж-закупівля соціальних послуг, оскільки відповідно до контракту в ньому приймає участь три сторони. Відповідно до положень соціальних контрактів, “замовник” або “покупець” (державна установа) не користується закупленими послугами, “отримувач” або “бенефіціар” особисто їх не оплачує, водночас “провайдер” або “підрядчик” (недержавні суб’єкти, що надають послуги) потенційно залишається в досить вигідному для себе становищі: замовник не має постійної можливості відслідковувати те, що купує, а “отримувач” не платить сам за послуги.

З огляду на викладене вище, уряди досліджуваних країн, посадові особи відповідних державних органів вимушені були запроваджувати спеціальні процедури, широко використовувати свої знання, вміння, досвід щодо розроблення договорів. З метою створення можливостей для належного відстеження процесу надання соціальних послуг, їх якості та ефективності, виконання визначених у договорах положень статей, а також забезпечення підзвітності та прозорості їм довелося врахувати всі нюанси цього механізму. Іншими словами, важливою вимогою досягнення бажаного результату в соціальному контракуванні стало належне кадрове забезпечення, розвиток потенціалу державних службовців. Вони повинні були пройти перепідготовку, підвищення кваліфікації, в ході яких набути відповідних нових знань, вмінь, а потім – практичного досвіду [11].

До основних ризиків запровадження механізму соціального контракування, окрім наведених вище, потрібно також зарахувати такі [12]:

- ризики, що пов'язані з виконанням договорів: наприклад, відмова недержавного суб’єкта, що надає соціальні послуги надавати їх відповідно до нормативних вимог (у необхідних обсягах, встановленого рівня якості тощо);

- фінансові ризики: наприклад, непередбачуване збільшення витрат, випадки шахрайства та нецільового використання коштів, виділених провайдером для надання соціальних послуг;

- політичні ризики: наприклад, громадяни можуть пізніше вимагати приватизацію державних суб’єктів, що надають соціальні послуги, особливо якщо введено оплату послуг навіть частково; псування репутації або втрата підтримки у виборчому окрузі.

Експерти ООН виокремлюють такі ключові передумови, відсутність яких може поставити під загрозу його успіх впровадження та ефективність функціонування соціального контракування [13]:

- баланс відповідальності та дискретних повноважень – органи місцевого самоврядування, перш ніж отримати від держави повноваження щодо надання соціальних послуг, повинні визначити потреби в таких послугах і бути спроможними забезпечувати співфінансування цього процесу з місцевого бюджету та інших джерел фінансування;

- фінансова достатність – з метою створення для отримувачів соціальних послуг адекватного доступу, належної якості таких послуг потрібно переконатися в тому, що обсяги їх фінансування на місцевому рівні є достатніми, релевантними та запланованими;

- навчання, перепідготовка та інституційна спроможність – впровадження соціального контракування має супроводжуватися проведенням спеціального навчання в місцевих органах влади, громадських організаціях, а також створенням і забезпеченням належного функціонування відповідних інститутів;

– прозорість – філософія соціального контракування може бути спотвореною з причин відсутності відкритого, прозорого та справедливого конкурсного відбору (тендеру), укладання договорів (контрактів) та управління ними;

– відповідальність – мають бути розроблені чіткі механізми підзвітності органів місцевого самоврядування і громадських організацій, реалізація яких забезпечить досягнення суб'єктами надання соціальних послуг кінцевого результату соціального контракування – перетворення соціальних послуг у більш доступні, гнучкі та зорієнтовані на задоволення потреб їх отримувачів.

Аналізом соціального контракування в досліджуваних країнах встановлено, що цей механізм дає змогу надавати населенню соціальні послуги більш якісно та з меншою витратою бюджетних коштів. У вказаних вище країнах держава залишила за собою виконання тільки тих соціальних функцій, які з об'єктивних причин не можуть бути передоручені громадським організаціям і приватним підприємствам [14].

Можна виокремити такі основні напрями, які є спільними в ході впровадження у вказаних країнах соціального контракування [15]:

– формування ринку соціальних послуг, забезпечення дотримання реальних умов конкуренції між суб'єктами надання соціальних, що супроводжувалося підвищенням якості таких послуг і зниженням витрат на їх надання; заощаджені кошти держава спрямовувала на інші соціальні потреби; створення державою для суб'єктів надання послуг сприятливих умов для інвестування ресурсів у соціальну сферу;

– роздержавлення (демонополізація) соціальних послуг, визначення видів послуг, які можуть ефективно і якісно надаватися громадянам недержавними організаціям, та делегування їм повноважень і ресурсів у необхідних для цього обсягах, покладання на них відповідних обов'язків і відповідальності;

– комплексний підхід до впровадження системи соціального контракування, що передбачало поширені в розвинутих країнах світу інноваційні форми взаємодії держави з неприбутковими організаціями, покращення їх фінансування, господарської діяльності тощо.

Результати, які отримано в ході проведеного вище дослідження досвіду запровадження соціального контракування як ефективного механізму надання соціальних послуг на прикладі окремих країн Євросоюзу (Угорщини, Польщі, Румунії та Болгарії), дали змогу зробити такі **висновки**.

1. Виявлено, що в міжнародних правових документах, зокрема в законодавстві ЄС і в окремих зарубіжних країнах, немає визначення концепції “соціальні послуги”, як і не існує наразі загальноновизнаної дефініції поняття “соціальне контракування”. Аналізом також встановлено відсутність у зоні Співтовариства уніфікованого підходу до застосування механізму укладання соціального контрау на надання соціальних послуг, який врегульовується на законодавчому рівні самостійно в межах окремо взятої його країни з урахуванням національних умов, середовища та специфіки.

2. З'ясовано, що моделі соціального контракування в країнах ЄС базуються на таких основних принципах, як децентралізація та субсидіарність, відповідно до яких соціальні послуги мають бути децентралізованими (повноваження, ресурси та відповідальність щодо їх надання передаються з вищих до нижчих рівнів управління держави), автономно керованими, надаватися на найвищому для їх отримувача рівні, а втручання держави в процес надання таких послуг – мінімальним. Держава зосереджує свої зусилля на визначенні пріоритетів, формуванні соціальної політики та прийнятті важливих рішень у

сфері соціальних послуг як своєї основної функції. Аналіз свідчить, що децентралізація соціальних послуг здійснювалася в Угорщині, Польщі, Румунії та Болгарії в контексті проведення реформ модернізації системи державного управління, соціальної сфери та забезпечення сталого економічного розвитку в даних країнах. Впровадження механізму соціального контракування було зумовлено жорсткими бюджетно-фінансовими обмеженнями у вказаних державах, а також взятими ними зобов'язань щодо виконання вступних до ЄС вимог, що передбачало досягнення відповідних норм і стандартів у соціальній сфері. Передумовами децентралізації соціальних послуг у цих країнах було виділення достатніх для фінансування надання соціальних послуг обсягів коштів, необхідних для ухвалення відповідних рішень про доходи і видатки на місцевому рівні владних повноважень і відповідальності за використання виділених ресурсів. Виявлено, що спільними векторами запровадження механізму соціального замовлення у вказаних країнах були: формування ринку соціальних послуг; роздержавлення (демонополізація) соціальної сфери; поширення механізму міжсекторальної взаємодії.

3. Встановлено, що запровадження технології соціального контракування соціальних послуг у досліджуваних країнах може мати свої, як переваги (підвищення адресності, якості, доступності соціальних послуг та охоплення ними отримувачів; підвищення ефективності бюджетних соціальних витрат, заощадження і залучення у соціальну сферу додаткових ресурсів; підвищення рівня відкритості, прозорості та відповідальності тощо), так і ризики (виконання договорів; фінансові; політичні). Аналіз дає підстави виокремити умови, відсутність яких може поставити під загрозу запровадження та функціонування соціального контракування, а саме: баланс відповідальності та дискретних повноважень; фінансова достатність; навчання, перепідготовка й інституційна спроможність; прозорість і відповідальність.

Перспективним напрямом подальших досліджень є вивчення та оцінка можливостей впровадження елементів зарубіжного досвіду, передової практики застосування механізму соціального контракування, прийнятних для запровадження в сферу соціальних послуг в Україні.

Література

1. Заключение слова Президента на засіданні Комітету з економічних реформ [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/news/26603.html>.
2. Тофтисова-Матерон Р. Соціальні послуги: як побудувати українську модель на європейських підходах [Текст] / Р. Тофтисова-Матерон, М. Дімітрова, К. Ньюмен. — К. : Проект ТАСІС “Посилення рег. соц. послуг в Україні”, 2006. — 225 с.
3. Про соціальні послуги : Закон України № 966-IV від 19.06.2003 р. (із змінами, внесен. згідно із 8 Законами у 2004 – 2012 рр.) // Офіційний вісник України [Текст]. — 2003. — № 29. — 1 серп. — С. 52. — Ст. 1435.
4. What is Decentralization? [Electronic resource] / The World Bank Group. — Access mode : <http://www1.worldbank.org/publicsector/decentralization/what.htm>.
5. Тофтисова-Матерон Р. Соціальні послуги: як побудувати українську модель на європейських підходах... — 225 с.
6. Там само. — 225 с.
7. Bullain N. A Handbook on Non-State Social Service Delivery Models. A guide for policy makers and practitioners in the CIS region [Text] / Nilda Bullain, Luben Panov. — [S. p.] : the UNDP Regional Bureau for Europe and the CIS, 2012. — 123 p.

8. Тофтисова-Матерон Р. Соціальні послуги: як побудувати українську модель на європейських підходах... — 225 с.
9. Там само. — 225 с.
10. Там само. — 225 с.
11. Gilbert N. Administering Purchase of Services between Public and Private Agencies: Issues in Contract Design [Electronic resourse] / N. Gilbert ; European Regional Meeting of the International Social Security Association. — Access mode : <http://www.issa.int/pdf/publ/Vilnius06/2gilbert.pdf>.
12. Cordery C. J. Operational Risk Management in Social Services Contracting / Cordery J. Carolyn // Social Sciences Research Network [Electronic resourse]. — 2010. — 14 Feb. — Access mode : <http://ssrn.com/abstract=1761659>.
13. Bullain N. A Handbook on Non-State Social Service Delivery Models... — 123 p.
14. Синельникова Р. В. Что такое социальный заказ? / Р. В. Синельникова // Социальная работа [Текст] : белорус. научн.-практ. журн. — 2008. — № 3. — С. 32—34.
15. Соціальне замовлення в Україні: досвід 10 років впровадження [Текст] : зб. аналіт. та нормат.-метод. матер. / [за ред. В. І. Брудного, А. С. Крупника]. — Одеса : Євродруж, 2011. — 156 с.

K. Dubych

THE EUROPEAN EXPERIENCE ON INTRODUCING OF THE SOCIAL CONTRACTING TECHNIQUE IN SOCIAL SERVICES

Based on the conducted analysis it has been revealed that on the international level, particularly in international legal acts, the EU legislation and its member-states, there are no generally accepted definitions of ‘social services’, ‘social contracting’ and the unified approach to the usage of the technique on concluding of a contract for social services providing. The principles for the application of the EU social contracting technique, including decentralization and subsidiarity are revealed. On the example of some EU countries (Hungary, Poland, Romania and Bulgaria) the practice of this technique introducing are analyzed and its advantages (better targeting, quality, affordability of social services, increasing efficiency and rationalization of social spending, increasing openness, transparency and accountability, etc.) and risks (contract enforcement, financial, political) are defined.

Key words: social contracting, techniques, social services, social reforms, the European experience.